

A. Aşağıdaki açıklamalarla Atatürk'ün ilgili olan kişilik özelliğini ilişkilendiriniz. (Her doğru 2; toplam 10 puan)

Çok Yönlülük	Sanatseverlik	Liderlik Yeteneği	Askeri Deha
Vatanseverlik	İleri Görüşlülük	Teşkilatçı Özelliği	Kararlı Oluşu

"Birinci Dünya Savaşı'nın çıkacağını önceden tahmin ettim."

"Tarih, edebiyat, yabancı dil, hitabet gibi birçok alana ilgi duydum."

"Harp okulundayken arkadaşlarıma konferans niteliğinde konuşmalar yaptım."

"Trablusgarp Savaşı'na devletim ordu gönderemeyince gönüllü olarak gitmek istedim."

"Çanakkale Savaşı'nda uyguladığım taktiklerle savaşın kazanılmasında önemli rolüm oldu."

İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK

ÇOK YÖNLÜLÜK

LİDERLİK YETENEĞİ

VATANSEVERLİK

ASKERİ DEHA

B. Mustafa Kemal'in fikir dünyasının oluşumuyla ilgili aşağıda verilen bilgileri eşleştiriniz. (Her doğru 2 puan; toplam 10 puan)

Sıra	Gelişme	Fikir Dünyasına Etkisi	Eşleştiği Sıra
1.	I. Balkan Savaşı sırasında ordudaki subayların partililik yapması ve aralarında irtibat ve iş birliğinin zayıf olması	Edebiyat ve hitabet alanlarında yeteneği gelişmiştir.	3
2.	Selanik'te Türklerle birlikte Sırp, Bulgar, Rum gibi milletlerin birlikte yaşaması	Ordunun siyasete karışmaması gerektiği düşüncesi oluşmuştur.	1
3.	Yakın arkadaşı Ömer Naci sayesinde şiire ve güzel konuşma sanatına ilgili duyması	Kültürel zenginliğe sahip olmasını sağlamıştır.	2
4.	Sofya'da Askeri Ataşe olarak görev yapması ve Avrupalı devletlerin temsilcileriyle görüşmesi	Vatanseverlik ve milliyetçilik duyguları gelişmiştir.	5
5.	Lise yıllarında Osmanlı Devleti'nin durumunun iyi olmadığını ve çöküşe sürüklendiğini gözlemlemesi	Dış politika ve diplomasi alanlarında tecrübe kazanmasını sağlamıştır.	4

C. Aşağıda cemiyetlerle ilgili açıklamalar verilmiştir. Boş bırakılan yerlere uygun cemiyeti yazınız. (Her doğru 2; toplam 10 puan)

Hınçak ve Taşnak – Redd-i İlhak – Wilson Prensipleri – Pontus – Kürt Teali – Milli Kongre – Kilikyalılar

- **PONTUS** Cemiyeti, Doğu Karadeniz'de Trabzon çevresinde bir Rum devleti kurmak için çalışmalar yapmıştır.
- **KİLİKYALILAR** Cemiyeti Fransız işgallerine ve Ermenilerin saldırılarına karşı Çukurova ve çevresindeki Türkleri örgütlemiştir.
- **MİLLİ KONGRE** Cemiyeti basın yayın yoluyla Türklerin haklı davasını tüm dünyaya duyurmaya çalışmıştır.
- **HINÇAK VE TAŞNAK** Cemiyetinin amacı Doğu Anadolu'da bağımsız bir Ermeni devleti kurmaktır.
- **REDD-İ İLHAK** Cemiyeti İzmir ve çevresinin Yunanlara verilmesini önlemek ve işgallere karşı gelmek için kurulmuştur.

D. Aşağıda Mondros Ateşkes Antlaşmasının maddeleri ve yorumlar verilmiştir. Maddeye uygun yorumu eşleştiriniz. (Her doğru 2; toplam 10 puan)

1-	Doğudaki altı vilayette karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu illeri işgal edilebilecektir. (24. madde)	1	İleride kurulması amaçlanan Ermeni devletine zemin hazırlamayı amaçlamıştır.
2-	İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden bir durum olursa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir. (7. Madde)	4	İşgallere karşı Türk milletinin birleşerek direnişe geçmesini engellemeyi amaçlamıştır.
3-	Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için gerekli askerin dışında Osmanlı ordusu terhis edilecektir	5	Osmanlı Devleti'nin merkezini kontrol etmek ve Anadolu ile bağıni kesmek amaçlanmıştır.
4-	Tüm telsiz, telgraf hatlarının kontrolü; Toros tünelleri ve bütün demiryollarının denetimi İtilaf Devletleri tarafından sağlanacaktır.	3	Osmanlı Devleti'ni savunmasız hâle getirmeyi ve işgalleri kolaylaştırmayı amaçlamıştır.
5-	Çanakkale ve İstanbul Boğazları açılacak, önemli istihkâmlar İtilaf Devletlerinin kontrolüne bırakılacaktır.	2	Osmanlı topraklarının işgaline hukuki zemin hazırlamayı amaçlamıştır.

E. Arka sayfadaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız. (Her doğru 5; toplam 60 puan)

1. Millî Mücadele yıllarında basın etkili bir güçtü. Mustafa Kemal bunun farkındaydı. Ülkenin durumunu ve yapılması gerekenleri halka anlatmada, halkın aynı gaye etrafında birleştirilmesinde basından mutlaka yararlanılmalıydı.

Bu amaçla yapılan çalışmalar arasında aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) Millî cemiyetler kuruldu.
B) Kuvâyi Millîye birlikleri kuruldu.
C) Anadolu Ajansı kuruldu.
D) Hıyanet-i Vataniye Yasası çıkarıldı.

2. Osmanlı Devleti'ni çöküşten kurtarmak amacıyla bazı fikirler ortaya atılmıştır. Bunlardan biri bütün Müslümanların halifenin etrafında birleşmesini savunurken diğeri bütün Türkleri tek bir devlet ve bayrak etrafında birleştirmeyi ister. Başka bir düşünce ise devletin egemenliği altındaki bütün milletlerin eşit kabul edilerek bir arada yaşamasını savunur.

Bu açıklamalarda aşağıdaki fikir akımlarının hangisine değinilmemiştir?

- A) Türkçülük
B) Batıcılık
C) İslamcılık
D) Osmanlıcılık

3. Mustafa Kemal, Havza Genelgesi ile Türk milletinden işgalleri kınamasını, protesto telgraflarını İstanbul Hükûmetine ve işgalci güçlerin temsilciliklerine çekmesini istemişti. Havza Genelgesi Türk halkı üzerinde büyük yankı uyandırdı ve yurdun birçok yerinde işgallere karşı protesto mitingleri düzenlendi. İstanbul Hükûmetine ve işgalci güçlerin temsilciliklerine işgalleri kınayan binlerce telgraf çekildi.

Buna göre Havza Genelgesi Türk milletinde hangisinin oluşmasına katkı sağlamamıştır?

- A) Millî mücadele bilinci
B) Birlik ve beraberlik ruhu
C) Vatanı savunma düşüncesi
D) Halifeliği devam ettirme isteği

4. • Herkesin can, mal ve namusu koruma altına alınmıştır.
• Kimse yargılanmadan cezalandırılmayacaktır.
• Kazanca göre vergi uygulaması yapılacaktır.
• Askerlik hizmeti 4 yıl olacak sınırlandırılacaktır.

Tanzimat Fermanının bu maddeleri ile;

- I. Süreli askerlik
II. Millî egemenlik
III. Adil vergilendirme

ifadelerinden hangileri ilişkilendirilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5. **Birinci İnönü Savaşı'ndan sonra görülen;**

- I. İstiklal Marşı'nın kabul edilmesi
II. TBMM Hükûmeti'nin Londra Konferansı'na çağırılması
III. Sovyetler Birliği ile Moskova Antlaşması'nın imzalanması
IV. Teşkilat-ı Esasiye'nin kabulü

gelişmelerinden hangileri uluslararası yansımaları olarak nitelendirilebilir?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) III ve IV
D) II ve III

6. • Osmanlı Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir.
• Milletten bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
• Anadolu'nun her yönden en güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongre tez elden toplanmalıdır. Doğu illeri adına 10 Temmuz'da Erzurum'da bir kongre toplanacaktır.

Bu maddelere göre Amasya Genelgesi için;

- I. Millî Mücadele hazırlıklarına başlandığı
II. Erzurum ve Sivas'ta da çalışmalar yürütüleceği
III. Osmanlı Mebusan Meclisinin açılması için çalışılacağı

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

7. Mustafa Kemal'in askerlik hayatına ilişkin bazı gelişmeler ve yerler aşağıda verilmiştir:

İtalya'nın saldırması üzerine gönüllü subay arkadaşları ile birlikte buraya gitti ve halkı örgütleyerek İtalyanlara karşı başarılı savunma savaşları yaptı.	Trablusgarp Savaşı
Arıburnu, Conkbayırı ve Anafartalar'da düşmana karşı büyük başarılar elde etmiş ve Osmanlı Devleti'nin bu savaşı kazanmasını sağlamıştır.	Çanakkale Cephesi
16. Kolordu komutanı olarak görevlendirildiği bu cephede Ruslar karşısında dağınık halde olan birlikleri toparlayıp Muş ve Bitlis'i geri almıştır.	Suriye Cephesi
Yıldırım Orduları Grubuna komutan olarak atandığı bu cephede Halep'in kuzeyinde oluşturduğu savunma hattı ile Arap ve İngiliz kuvvetlerini durdurmayı başarmıştır.	Kafkas Cephesi

Tablodaki yerlerden hangi ikisi yer değiştirirse bütün eşleştirmeler doğru yapılmış olur?

- A) Trablusgarp Savaşı - Çanakkale Cephesi
 B) Çanakkale Cephesi – Suriye Cephesi
 C) Suriye Cephesi – Kafkas Cephesi
 D) Kafkas Cephesi – Trablusgarp Savaşı
8. Sivas Kongresinde alınan kararlardan biri şu şekildedir: "Aynı gaye ile millî vicdandan doğan cemiyetler, "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında genel bir teşkilat haline gelmiştir."
- Bu maddeye göre cemiyetlerle ilgili;**
- I. Hizmet ettikleri amaç aynıdır.
 II. Kaynağını millet oluşturmaktadır.
 III. Amaçları yeni devlet kurmaktır.
 IV. Sivas Kongresinde birleşmişlerdir.
- yargılarından hangilerine ulaşamaz?**
- A) Yalnız III
 B) I ve II
 C) III ve IV
 D) I ve III
9. Birinci Dünya Savaşı'nın aşağıdaki sonuçlarından hangisi ülke sınırlarında değişim yaşandığının kanıtıdır?
- A) Savaş cepheden şehirlere taşınca şehirler harap oldu.
 B) Bombalar nedeniyle siviller hayatını kaybetti.
 C) Çok uluslu imparatorluklar yerine millî devletler kuruldu.
 D) Dünya barışını korumak için Milletler Cemiyeti kuruldu.

10. Mustafa Kemal Nutuk'ta Doğu Cephesi ile ilgili olarak, "1920 yılının son baharında Ermenilerce yapılan zulümler dayanılmaz bir hâle geldi ve Ermenistan seferine karar verdik. 15. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir Paşa'yı Doğu Cephesi Komutanı yaptık." demiştir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kâzım Karabekir Paşa'nın Millî Mücadele'de görev aldığına
 B) Cephenin açılmasında Ermeni faaliyetlerinin etkili olduğuna
 C) Ermeniler üzerine askerî harekât düzenlemeye karar verildiğine
 D) Doğu Cephesi'nde Misakımillî hedeflerinin gerçekleştirildiğine
11. TBMM tarafından kendisine karşı çıkan isyanları kontrol altına almak amacıyla 29 Nisan 1920'de Hıyanet-i Vataniye Kanunu çıkarılmıştır. Kanuna göre, Büyük Millet Meclisine karşı düşünce veya uygulamalarıyla veya yazdıkları yazılarla muhalefet ve bozgunculuk edenler vatan haini ilan edilecekti.

Bu bilgilere göre;

- I. Meclis, otoritesini korumaya çalışmıştır.
 II. Kanun günümüzde de aynen geçerlidir.
 III. Vatana ihanet edenler kanun kapsamındadır.

İfadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
 B) Yalnız II
 C) I ve II
 D) I ve III

12. Wilson İlkeleri'nin bazı kararları şunlardır:

- I. Yenilen devletlerden savaş tazminatı ve toprak alınma yacak.
 II. Çanakkale Boğazı sürekli olarak bütün devletlerin ticaret gemilerine açık olacak.
 III. Osmanlı Devleti'nin Türklerin çoğunlukta olduğu bölgede kesin egemenlik hakkı tanınacak; Türk olmayan milletlere de kendi kendini yönetme hakkı verilecek.

Bu kararlardan hangileri Anadolu'da yaşayan azınlıkların bağımsız devlet kurmak için isyan etmelerine zemin hazırlamıştır?

- A) Yalnız III
 B) I ve II
 C) I ve III
 D) I, II ve III

Fatih UĞURLU/ Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Başarılar dilerim